

Mirjam Gnezda

ETNOLOŠKI TEMATSKI VEČERI V SKLOPU AKCIJE "TUD' J'ST S'M ETNO(LOG)"

Etnološki tematski večeri, ki so bili nadgrajeni v Rokovanja, ostajajo osrednja naloga Šegavcev poleg želje spoznati se s študenti sorodnih oddelkov Filozofske fakultete in Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani. Pri projektu ni šlo zgolj za "rokovanje" v osnovnem pomenu besede (glagolnik od rokovati se = dajati komu roko; SSKJ, DZS, Ljubljana 1994, str. 1179), pač pa za zanimiva srečanja, ki so poživila vsakodnevna predavanja in zadovoljila eno izmed sekundarnih potreb študentov - družiti se in spoznavati drugačno.

Družili smo se ob diapozitivih študentov, ki so imeli možnost neposrednega izkustva tujih kultur in načinov življenja. Zvoki srednjeameriške glasbe so 18. januarja privabili številno občinstvo na predpremiero "popotnih" srečanj v Študentsko naselje Rožna dolina. Študentka etnologije Jana Radovič je Nikaragvo uspela približati tudi Sloven-cem. Potovanje smo uradno začeli z Boštjanom Kravanjo, študentom etnologije, ki nas je 15. februarja na arheološko - etnološkem večeru popeljal v Kalabrijo, in nadaljevali že 22. februarja, ko smo si pod vodstvom Borisa Kavurja, študenta arheologije, ogledali posnetke iz Kenije. Ob balarami kroglicah in sadnem soku so se kovali skupni načrti študentov na Zavetiški 5 v Ljubljani. 6. marca smo v goste povabili študente z Oddelka za sociologijo kulture, da bi si ob predavanju in diapozitivih Sarah Lunaček o kulturi afriške celine izmenjali izkušnje in različne poglede na sorodni stroki. Že četrto "tradicionalno" Rokovanje 11. 3.

je zaznamoval obisk 11 hrvaških študentov etnologije z zagrebške univerze. Povabljenim kulturologom s FDV-ja in domačim etnologom ter kulturnim antropologom so predstavili zadnje dosežke etnološkega dokumentarnega filma. Ogleda prve mednarodne projekcije filma mag. Toma Vinščaka o Festivalu Yartung tibetanske manjšine v Nepalju vsekakor ni bilo mogoče prezreti. Ker je etnologija - kot zelo široka veda - sprejemljiva za vdore drugačnosti in vprašanja sodobnosti, smo vrata predavalnice 1 zopet odprli v sredo, 20. 3. ob 18. uri, tokrat študentom muzikologije s FF. Zadnja publikacija mag. Rajka Muršiča z naslovom Center za dehumanizacijo, etnološki oris rock skupine je povezala bodoče muzikologe in etnologue, da so se lažje "rokovali". Zadnji spoznavni (in hkrati strokovni) večer sociologov s FDV-ja, sociologov in sociologov kulture ter etnologov s FF je potekal v konstruktivnem ozračju 27. marca na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo.

"Prijetno s koristnim" je geslo šegavskega projekta Etnološki tematski večeri, ki se ne poslavlja za večno, le do naslednjega semestra (oktobra 1996), ko se bodo kalili že novi bruci. "Stari" Šegavci pa bodo opravili vse potrebne izpite, ki so pogoj za še mnoga uspešna Rokovanja in realizacijo številnih načrtov. Slednje so jim do sedaj omogočili izpeljati: ŠOU Ljubljana, SED in OEIKA.

Matej Poljanšek

KRATEK ORIS OBISKA HRVAŠKIH ŠTUDENTOV ETNOLOGIJE V SLOVENIJI

8. marec, Aha, tukaj so!

Pripeljali so se z vlakom... Po krajšem razmišljanju smo se odločili, da odidem v K16, kjer smo naredili načrt, kako priti do turistične kmetije *Hudičevca* pri Razdrtim.

Neverjetno! Uspelo nam je. Vsi Hrvati so srečno prispeli na brucovanje, celo Pavlica, ki je prišla s popoldanskim vlakom. Brucovanje je potekalo v prijetnem ozračju, čeprav moramo pripomniti, da so Zeleni car in njegovi pomočniki pretiravali v tem, kako dolgo so pustili brucke zaprte. Imeli so jih namreč zaprte skoraj 4 ure, kar je seveda vplivalo na njihovo razpoloženje, tako da so se začele pogovarjati že o seminarjih, predavanjih in podobnem. Vrnimo se k hrvaškemu gostom; ti so na karaokah lepo zapeli *Ajdemo u planine* (kar smo v nedeljo z izletom na Gorenjsko tudi naredili).

Proti koncu večera nam je uspelo zagotoviti tudi zadostno število gostiteljev za gostujoče moštvo Filozofske fakultete iz Zagreba.

9. marec, spanje

Sobota je bila dan za počitek...

10. marec, pokušnja odličnih bohinjskih sirov

V nedeljo smo se odpravili na ekskurzijo na Gorenjsko, ki jo je omogočila turistična agencija M & M TURIST. Ogledali smo si Suho, pa Škofjo Loko, Staro Fužino, Bled in Vilo Bled (na žalost nismo videli slavne socrealistične freske) ter se nato varno vrnili v Ljubljano.

11. marec, postajamo utrujeni

V ponedeljek dopoldne so si hrvaški študentje ogledali GNI in ISN SAZU, popoldne pa so na OEIKA z referati predstavili novejšo hrvaško etnološko literaturo. Predstojnik prof. dr. Janez Bogataj jim je po referatih predstavil še Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, govorniško štafeto palico pa je predal mag. Tomu Vinščaku, ki nam je prikazal film o tibetanski manjšini v Nepalju. Večer je sodil v sklop *Etnoloških tematskih večerov*. Popestrili smo ga še s "spoznavnim delom" v Rožni dolini, kjer smo vzpostavljali stike tudi s študenti kulturologije na FDV. Ob tem so o obisku poročali tudi na A kanalu.

12. marec, snežilo je

Torkovo dopoldne je bilo v znamenju manjše prisotnosti (vzrok: utrujenost) študentov na ogledu slovenskih etnoloških filmov (predstavil jih je dr. Naško Križnar) v Mali dvorani ZRC SAZU. Popoldne si je del hrvaške ekipe ogledal Slovenski etnografski muzej, drugi del pa je pobegnil v prostore Radia Student, kjer smo spregovorili v oddaji *Kaj pa univerza?* Celoten obisk smo uradno končali v Klubu CD na etno večeru s predstavitevijo filma Dorice Makuc *Aleksandrinke*.

13. marec, spet je snežilo

Sreda je bila delno snežena, dodobra smo bili premraženi, nekateri so se odpeljali z vlakom že včeraj, nekateri danes popoldne, zadnji zvečer. Jakša je odšel še na potep v Postojnsko jamo, kjer je bil edini obiskovalec.

Torej, Darko (predsedniče), Janko (James Bond 007), Sanja (brez nje obiska ne bi bilo), Sanja (The Second), Lucija (Lučka), Jakša (Dubrovnik), Millicent (Sport Billy srček), Pavlica (joker), Vedrana (KUD France Prešeren "internet"), Hrvoje (zamudnik) in Maja (zamudnica II) - vidimo se v Zagrebu!

Jana Radovič

NIKARAGVA

V četrtek 18. 1. 1996 je študentska organizacija *Tud' j'st s'm etnolog* predstavila svoj prvi večer z diapozitivi. Srečanje je potekalo v študentskem naselju Rožna dolina, dvorana pa je bila na veliko presenečenje mladih organizatorjev polno zasedena.

To ni bilo znanstveno predavanje o politični problematiki Srednje Amerike. Namen je bil predvsem podati človeško izkušnjo.

Nikaragva je največja država Srednje Amerike, dežela neverjetne lepote; kot je napisal Ernesto Kardenal, glas preporoda Nikaragve, je to "dežela rek, gora, vulkanov..." Državo po geografskih značilnostih in zgodovinskih dogodkih delimo na dve območji: območje Pacifika in območje Atlantika. Območje Pacifika je najbolj bogato in na njem živi 90 % prebivalstva, tam se nahajajo pomembnejša mesta (Managua, Granada, Leon), prometna mreža, produkcijske strukture. Zemlja je rodovitna, tako da gojijo bombaž, sladkorni trs, riž, kavo in kakao. Ta del je bil vse do 19. stoletja španska kolonija in je doživel načrtno asimilacijo. Danes se imajo belci in potomci Staroselcev le za Nikaragovce. Popolnoma drugačno podobo pa daje atlantska stran, ki je bila pod angleško oblastjo. Tu ni šlo za asimilacijo, temveč zgolj za izkoriščanje in ropanje. Geografsko je ta predel še danes nedostopen: prevladuje pragozd, prometnih zvez ni. Tu živijo staroselska ljudstva, ki pripadajo etničnim skupinam Miskito, Sumus in Rama, ter črnci, potomci afriških sužnjev. Večina teh ljudstev obdržala svojo kulturo in jezik ter se ne identificira z Nikaragovci.

V Nikaragvo sem šla kot prostovoljna delavka SCI (*Servizio Civile Internazionale*), mednarodne organizacije delovnih brigad. *Work camp* je potekal julija 1995 v naselju l'Arenal, približno 6 kilometrov od vasi Masatepe, okoli 50 kilometrov od Managve. Domačini se ukvarjajo s poljedelstvom.

Prostovoljcev nas je bilo pet, živeli smo pri družinah. Tako smo lahko zares vzpostavili stik z domačini ter spoznali in skušali razumeti njihove življenjske navade. Najprej bom opisala naselja in hiše, da bi bralec dobil podobo kraja.

Naselje l'Arenal je bilo zgrajeno pred 40 leti in se od takrat ni bistveno spremenilo. Ceste niso asfaltirane, kar pomeni, da so v obdobjih deževja praktično neuporabne. Hiše so lesene ali kamnite. V glavnem imajo le po eno sobo, kjer spi skupaj vsa družina; zraven je kuhinja, pokrita s slamnato streho. Poleg tega imajo še pokrit prostor za živali (prašiči, krave, kokoši, itd.) in stranišče "na štrbunk". Okoli tega je večkrat

postavljena le plastična zavesa.

Družino, pri kateri sem živela, so sestavljali mladoporočenca Assunpsion in Omar, stara 24 let, hčerki 7-letna Marilene in 3-letna Mariuel, ter njegova starša Anahulia in Aurelio. Mladi se navadno poročijo pri šestnajstih do sedemnajstih letih, nevesta se preseli k moževi družini. Mislim, da bom najbolj jasno podobo njihovega življenja podala z opisom dneva v taboru.

Vstali smo ob štirih ali petih. Za zajtrk je bila kava s kosom *tortille* ali kar je ostalo od večerje. Prehrana se je monotono ponavljala v treh dnevni obrokih: *gallopinto* (ocvrti riž s fižolom), sir, *jol-tamal* (zmleta koruza, kuhana v bananovem listu), sadje; zelenjave je malo, da o mesu ne govorimo. Poleg kave zelo radi pijejo *fresco*, sadni sok, razredčen z vodo in izredno močno sladkan. Seveda imajo radi tudi CocaColo in pivo, ki pa sta za njih predraga: na dan za celo družino zaslužijo povprečno dolar, kar je tudi v Nikaragvi občutno premalo. Pa se povrnimo k poteku dneva.

Po zajtrku smo šli na delo. Naša naloga je bila pomoč na poljih, vendar smo to bolj slabo opravili. Mučila nas je klima, bilo je izredno vroče in vlažno, morali smo se privaditi na drugačen ritem življenja, drugačno prehrano... Poleg tega pa nismo poznali zemlje in kultur. Seveda smo se trudili, toda rezultati niso bili najbolj spodbudni, zato smo se odločili, da bomo koristni na drug način. Sama sem se odločila za pomoč v kuhinji in pri hišnih opravilih. Tudi glavni namen tabora ni bil v delu, bolj je šlo za kulturno izmenjavo: v Nikaragvi, posebno na podeželju, je še veliko nepismenosti in neizobraženosti.

Domačini so se z nami ob vsaki priložnosti radi pogovarjali. Najraje so spraševali o družini, nato o državi posameznega prostovoljca. Kaj kmalu pa smo opazili, da naš sogovornik ni vedel niti, kje je Evropa. "OK, ni problema," sem mislila na začetku in vzela v roke atlas, potem pa sem razumela, da ta slika ni olajšala ničesar, saj ni razlikoval morja od kopnega. V tem smislu bi lahko trdila, da smo jim bili okno v svet. Ta "izmenjava" pa je bila brez dvoma obojestranska. Marsikaj smo se tudi mi naučili: spoznali smo različne navade, drugačen način mišljenja... Neverjetno pa je predvsem njihovo veselje; ko se je kdo od nas usedel za trenutek bolj na samo, že so ga spraševali, zakaj je žalosten in ga skušali razveseliti (čeprav ponavadi nismo bili prav nič žalostni). Radi so nam kaj podarili, tudi ob delu nam je marsikdo nabral pomarančo, mango, kokos ali kak drugi sadež.